

RAPPORT 720

Nota Leopoldsburg, Heuvelstraat

Ontwikkeling van een verkaveling

DEEL 2: Programma van maatregelen

Inge Van de Staey, Willem Vanaenrode & Petra Driesen
Maart 2019

DEEL 2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Initieel werd door *Acke & Bracke bvba* een archeologienota (ID 8772³¹) opgesteld bestaande uit een bureauonderzoek. Op basis van het bureauonderzoek was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed, de waarde daarvan (kennispotentieel) en de omgang hiermee. Daarom was bijkomend vooronderzoek noodzakelijk.

Dit diende in eerste instantie te bestaan uit een landschappelijk bodemonderzoek om de gaafheid van het onderliggende oorspronkelijk bodemprofiel na te gaan. Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek, diende al dan niet een vooronderzoek naar prehistorische artefactensites uitgevoerd te worden. Tot slot diende tevens een proefsleuvenonderzoek naar (proto-)historische sites uitgevoerd te worden. Deze onderzoeken dienden uitgevoerd te worden in het ca. 1,22 ha grote projectgebied, kadastraal gekend als Leopoldsburg 1de afdeling, sectie A, perceel 1994A en 2010A.

Het aanvullend vooronderzoek dat effectief uitgevoerd werd, betrof een landschappelijk bodemonderzoek, een verkennend archeologisch booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek.

Het landschappelijk bodemonderzoek (2019A166) werd uitgevoerd op het gehele projectgebied. Het boorplan dat in de archeologienota werd voorgesteld, werd uitgebreid met één extra boring in het zuidoosten. In totaal werden zo zeven boringen geplaatst.

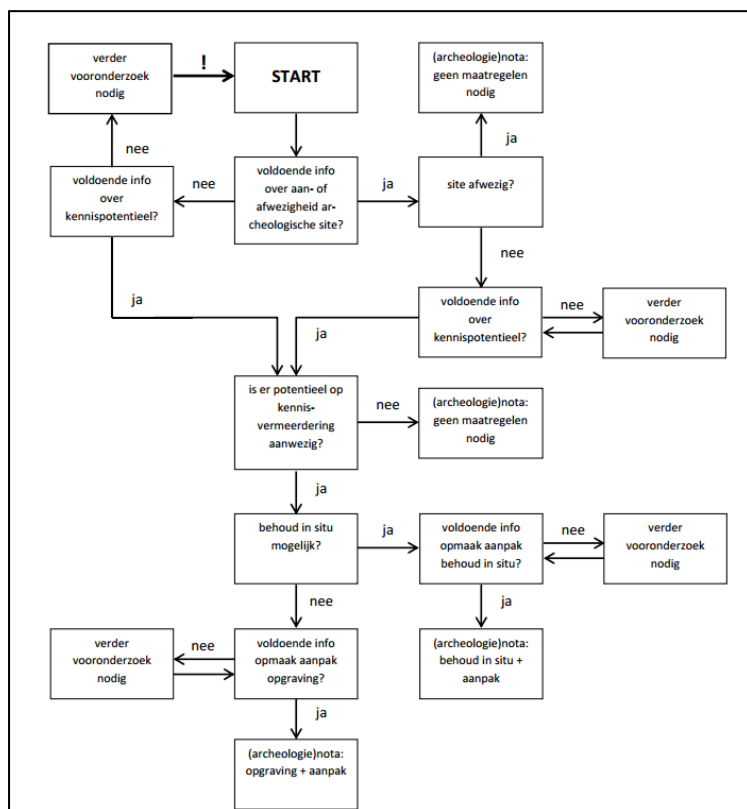
Het verkennend archeologisch booronderzoek (2019B64) werd uitgevoerd op een ca. 4975 m² grote zone in de noordwesthoek van het terrein, waarbij 41 megaboringen werden uitgevoerd.

Het programma van maatregelen zoals omschreven in de bekrachtigde archeologienota voorzag verder in een proefsleuvenonderzoek waarbij 10 % van het terrein onderzocht diende te worden door middel van continue proefsleuven van 2 m breed, die op 15 m van elkaar gelegen waren. In totaal ging het om negen parallelle proefsleuven, die georiënteerd waren over de lengterichting van het perceel (N-Z). De sleuven werden onderbroken ter hoogte van de aanwezige gebouwen in het zuiden. In het voorgestelde programma van maatregelen werd voorgesteld om 1055 m² of 10 % van het terrein te onderzoeken oppervlakte (ca. 10,5, zonder de voormalige bebouwde zone). Bijkomend wordt minimaal 2,5 % van het terrein onderzocht d.m.v. kijkvensters, dwars- of volgsleuven.

Het programma van maatregelen werd tijdens het uitgevoerde onderzoek grotendeels gevolgd. Het terrein werd zo onderzocht door middel van negen N-Z georiënteerde proefsleuven met een breedte van 2 m en een onderlinge afstand van 15 m. De sleuven werden evenwel niet onderbroken ter hoogte van de twee gebouwvleugels in het zuiden, die reeds afgebroken waren. Op basis van de bevindingen in het veld bleek de bodem hier wel afgegraven maar niet volledig geroerd. De sleuven werden omwille van de aanwezige en te behouden bomenrij wel onderbroken in het noordwesten van het terrein. Conform de voorwaarden van de bekrachtigde archeologienota werd ter hoogte van de aanwezige riolering laagsgewijs verdiept. De sleuven werden hier echter niet onderbroken.

De sleuven hadden een totale oppervlakte van 1376 m². Daarnaast werd er drie kijkvensters aangelegd (samen 173 m²). Op deze wijze werd in totaal 1549 m² of 12,65 % van de totale oppervlakte van het projectgebied onderzocht (ca. 1,22 ha).

³¹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8772> Acke ea. 2018.

Afb. 60. Beslissingsboom bij de afweging voor de noodzaak van verder vooronderzoek en/of een opgraving (Bron: OE, CGP 3.0, p. 32).

1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied

Het landschappelijk bodemonderzoek (2019A166) maakte duidelijk dat in het noordwesten van het terrein een gaaf bewaarde tot matig gaaf bewaarde bewaard bleef.

Het verkennend archeologisch booronderzoek (2018F185) maakte evenwel duidelijk dat ook in deze zone (ca. 4975 m²), vermoedelijk bij de vrij recente ingebruikname van het terrein, afgravingen en vergravingen plaatsvonden. Het verkennend archeologisch booronderzoek bracht geen lithische artefacten aan het licht die wijzen op de aanwezigheid van een steentijd artefactensite.

Het proefsleuvenonderzoek (2019C292) leverde geen archeologische sporen of vondsten op en bevestigde grotendeels de bevindingen wat betreft de bodemopbouw.

In het noordelijk deel van het terrein bleef de profielontwikkeling, onder de al dan niet aanwezige ophoging dan wel verstoring, het meest gaaf bewaard. Toch gebeurden ook in deze zone afgravingen, vermoedelijk voor het opwerpen van de talud ter hoogte van de aanwezige en te behouden bomenrij in het westen, alsook voor de aanleg van de tot voor kort aanwezige sportterreinen.

In het zuidelijk deel van het projectgebied bleek de bodem, in tegenstelling tot werd gedacht in het bureauonderzoek, ter hoogte van de voormalige gebouwen niet volledig verstoord. Toch kon over het merendeel van deze zuidelijke zone geen profielontwikkeling aangeduid worden en werd de moederbodem onmiddellijk onder de aanwezige verstoringen dan wel ophogingen aangesneden. Er kan evenwel worden aangenomen dat in oorsprong een podsolbodem over het ganse terrein aanwezig was. Het terrein werd echter – vermoedelijk bij de oprichting van de gebouwen – grotendeels afgegraven en aangevuld.

De archeologische waarde en het potentieel op kenniswinst van het onderzoeksgebied is daarmee laag.

1.3 Impact van de geplande bodemingrepen

Op basis van de omschrijving van de geplande bodemingrepen in DEEL 1: Verslag van de resultaten, 1. Beschrijvend gedeelte, 1.4 Beschrijving van de geplande bodemingrepen kan de impact van deze bodemingrepen op het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed bepaald worden.

De initiatiefnemer plant op een ca. 1,22 ha groot gebied, kadastraal gekend als Leopoldsburg, Afd. 1, sectie A, percelen 1994A en 2010A en gelegen aan de Heuvelstraat in Leopoldsburg (prov. Limburg) een verkaveling in 22 loten en 3 appartementsblokken.

De bouw van de woningen, appartementen en de aanleg van nutsleidingen veroorzaken vrij grootschalige bodemingrepen. Ook in de tuinzones kunnen meer diepgaande verstoringen in de toekomst niet uitgesloten worden. Verwacht werd dan ook dat de moederbodem en daarmee ook eventueel aanwezige archeologische resten over het volledige terrein vergraven zullen worden tijdens de toekomstige werken.

Het uitgevoerde onderzoek toonde aan dat er geen (waardevolle) archeologische vindplaatsen zijn aangetroffen in het onderzoeksgebied. De geplande ruimtelijke ontwikkeling heeft dan ook geen impact op het bodemarchief.

1.4 Bepaling van Maatregelen

Het verkennend archeologisch booronderzoek leverde geen (lithische) artefacten op. Het proefsleuvenonderzoek leverde noch archeologische sporen noch archeologische vondsten op. Dit maakt dat het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied als uiterst laag kan worden ingeschat. Hetzelfde geldt voor de kans op kennisvermeerdering bij verder onderzoek, waardoor de kosten voor de uitvoer van verder onderzoek niet opwegen tegen de baten.

Er moeten daarom geen maatregelen getroffen worden en er wordt bijgevolg geen *Programma van Maatregelen* opgesteld.

Dat er geen verder archeologisch onderzoek nodig is, neemt niet weg dat de aannemer/uitvoerder van de werken gehouden blijft aan de meldingsplicht van archeologische vondsten moesten deze toch worden aangetroffen. De context zit vervat in artikel 5.1.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. De vinder is verplicht om de vondst binnen de drie dagen te melden aan het agentschap Onroerend Erfgoed en beschermt de vondst en haar vindplaats tot tien dagen na het vinden.

BIBLIOGRAFIE

ACKE B. & BRACKE M. (2018) *Archeologienota Leopoldsburg*, Heuvelstraat.
<https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8772>

BEERTEN K. (2006) *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart. Kaartblad 17 Mol*, Brussel.

CGP: Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 3.0.

DE CLERCQ W., BASTIAENS W., DEFORCE K., DESENDER K., ERVYNCK A., GELORINI V., HANCA K., LANGOHR R. EN VAN PETEGEM A. (2001) Waarderend en preventief archeologisch onderzoek op de Axxes-locatie te Merelbeke (prov. Oost-Vlaanderen): een grafheuvel uit de Bronstijd en een nederzetting uit de Romeinse periode, *Archeologie in Vlaanderen* VIII, 123 – 164.

HANCA, K., DEBRUYNE S., VANHOUTTE S. EN ERVYNCK A. (2016) Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie. (Onderzoeksrapport 48, OE), Brussel.

DEEBEN J. & RENSINK E. (2005), Het Laat-Paleolithicum in Zuid-Nederland, In: Deeben et al. (eds.), *De Steentijd van Nederland, Archeologie* 11/12, 171-199.

TOL A.J., VERHAGEN J.W.H.P. & VERBRUGGEN M. (2012) *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek versie 2.0*.

VAN RANST E. EN SYS C. (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Gent.

VERHAGEN, J.W.H.P., RENSINK E. & CROMBÉ PH. (2011) Optimale strategieën voor het opsporen van Steentijdvindplaatsen met behulp van booronderzoek. Een statistisch perspectief (*Rapportage Archeologische Monumentenzorg* 197).

VERHOEVEN M., ELLENKAMP G.R. & KEIJERS D.M.G. (2010) Een archeologische verwachtings –en beleidsadvieskaart voor de gemeente Echt-Susteren. Deelrapport II: Landschap en archeologie, *RAAP-rapport* 1951, 87 en 101.

Websites:

dov.vlaanderen.be

klip.agiv.be

<http://cai.onroerenderfgoed.be>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1024695¶m=inhoud&ref=search>

<http://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1023317¶m=inhoud&ref=search>

<https://geo.onroerenderfgoed.be/>

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus>

https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/content/images/Code_van_Goede_Praktijk.pdf

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/projects/downloads/Begrippenlijst_feb2013.pdf

https://www.onroerendergoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf

www.cartesius.be

www.geopunt.be

www.ngi.be

www.onroerendergoed.be/assets/files/content/downloads/140915_LV_RWO_Brochure_regelgeving.pdf

